

# FAMILIEI LAGUNTZEKO ERAKUNDE ARTEKO IV. PLANA EUSKADIN 2018-2022



AZKEN EBALUAZIOAREN  
LABURPEN EXEKUTIBOA

*2024ko otsaila*

**Siis**

Fundación Egúia-Careaga Fundazioa

Servicio de  
Información e  
Investigación Social  
Gizarte Informazio  
eta Ikerketa  
Zerbitzua

**EUSKO JAURLARITZA**



**GOBIERNO VASCO**

BERDINTASUN, JUSTIZIA  
ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA

DEPARTAMENTO DE IGUALDAD,  
JUSTICIA Y POLITICAS SOCIALES

# LABURPEN EXEKUTIBOA

## SARRERA

- 2018ko ekainean, Gobernu Kontseiluak 2018-2022 aldirako Familiei Laguntzeko Erakunde arteko IV. Plana onartu zuen, Familien eta Haurren aldeko Euskal Ituna gauzatzeko plangintza-tresna nagusi gisa. Familia eta Haurren Zuzendaritzak eskatuta egindako txosten honek IV. Planaren azken ebaluaziorako konpromisoari erantzuten dio eta honako galdera hauei erantzutea du helburu: zein neurritan lortu dira aurreikusitako helburuak eta zein jarduketaren bidez? zein da erakundeen balorazioa planari dagokionez? nola aldatu da familien eta haurren egoera aldi honetan? zein lehentasun hartu beharko lirateke kontuan plan berri bati begira?

## METODOLOGIA

- Metodologiari dagokionez, kanpo-ebaluazio gisa har daiteke –kanpoko talde tekniko batek egiten du–, azken ebaluazio gisa edo emaitzen ebaluazio gisa –planaren indarraldia amaitzean–, deskribatzailetzat –egindako jarduerak xehetasunez deskribatzen ditu–, parte-hartzailetzat –inplikaturako erakundeen ekarpenetan oinarrituta– eta baloratibotzat –erakundeek IV. planari buruzko hainbat alderdiri buruz duten pertzepzioa islatzen du–.
- Familiei laguntzeko IV. Planak 5 ardatz nagusi ditu –emantzipazioa, kontziliazioa, familiei laguntzea, haurren ongizatea eta gobernantza–, eta, aldi berean, 18 helburu estrategiko ditu, eta horietatik 116 jarduera zehatz sortzen dira. Gauzatzeko-maila baloratzeko, inplikaturako erakundeek emandako informazioa hartu da oinarritzat, honako baremo hau aplikatuta:

IV. Familia Planaren betetze-maila baloratzeko baremoa	
5 Ardatz 18 Helburu	<b>Amaiduta</b> Jardueren $\geq$ % 90 exekuzio ertain-altua-amaituetan, edo $>$ % 75 amaituta.
	<b>Exekuzio altua</b> Jardueren % 70-90 egikaritze ertain-altua-amaituta, edo % 50-75eko amaituak.
	<b>Exekuzio ertaina</b> Jardueren % 25-70 exekuzio erdi-alta-amaituta %25-50 amaituta.
	<b>Behe-exekuzioa</b> Jardueren $<$ 25% exekuzio ertain-altua edo amaitua $>$ %70eko daturik edo hasi gabe edo garapen txikiaz.
116 jarduera	<b>Amaiduta</b> Jarduketa amaituta edo baztertua izan da.
	<b>Exekuzio altua</b> % 70etik gorako jarduna.
	<b>Exekuzio ertaina</b> % 30-70 bitarteko egikaritzea, gutxi gorabehera..
	<b>Behe-exekuzioa</b> % 30etik beherako jarduna, edo jarduerarik gabe eta/edo informazioarik gabe.

- 2023ko ekainaren 23an, planean esleitutako erantzukizuna duten 52 erakunderi eskatu zitzaien informazioa. Prozesua 2024ko urtarrilaren 5ean amaitu zen, erakundeen %54ko erantzun-tasarekin. Tasa horrek IV. Planeko jardueren % 91ren gaineko erantzukizuna du. Ebaluazioaren emaitzak baldintzatu dituzten mugen artean, honako hauek nabarmendu behar dira: adierazleak biltzeko sistemarik ez izatea, erakunde-mailan inplikazio ezberdina izatea edo Plana gutxi ezagutzea, ziurrenik prozesua foru- eta toki-mailan legealdi-aldaketa batekin bat datorrelako.

## PLANA BETETZEA

- Helburuen betetze-maila altua da, helburu guztiak amaituak (%33), gauzatze-maila altua (%39) edo ertaina (%28) dutelarik. Jarduera mailan, % 79,3a amaitua dago edo garapen ertain-altua du; % 20,7k garapen txikia izan du, ez da hasi edo informazio falta da.

	Amaituta	Altua >% 70	Ertaina %30-70	Baxua <30%	Guztira
1. ardatza. Gazteen emantzipazioa eta familia berriak	8	1	1	4	14
2. ardatza. Kontziliazioa eta erantzukidetasuna	12	0	5	2	19
3. ardatza. Familiei laguntzea	5	2	3	2	12
4. ardatza. Haurren ongizatea sustatzea	24	12	8	12	56
5. ardatza. Lidergoa eta gobernantza	2	2	7	4	15
Guztira	absolutu	51	17	24	116
	ehunekoa	%44	%14,7	%20,7	%20,7

- Kontziliazioaren 2. eta familiei laguntzeko 3. ardatzek dute gauzatze-mailarik handiena: % 89,5 eta % 83,3 amaitutako edo exekuzio ertain-altuko jarduerak dira. Haur Ongizateko 4. ardatza Plana gauzatzeko batez bestekoaren inguruan mantentzen da, jarduketara amaitu edo gauzatze maila ertain-altua duten %78,6rekin. Lidergoaren 5. ardatza eta Emantzipazioaren 1. ardatza (% 73,3 eta % 71,5 amaitutako edo erdi-mailako betetze-maila altua duten jarduerak) dira garapen txikiena duten ardatzak, nahiz eta gauzatze-maila handia izan.
- **Emantzipazioaren 1. ardatzaren gauzatze-maila altua da, jardueren % 71,5 amaitua dago edo betetze-maila ertain-altua du. Zehazkiago, gazteei zuzendutako enplegu-politikak indartzera bideratutako helburuan,** honako hauek nabarmentzen dira: lehen lan-esperientzia, gazteen artean autoenplegua eta sektore estrategikoetako aukerak sustatzea, esperientzia duten gazteak kontratatzea, errelebo-programak bultzatzea, eta eszedentzia hartu edo lanaldia murriztu duten pertsonak ordeztzeko laguntza ekonomikoak. Aitzitik, ez da informaziorik jaso seme-alabak dituzten pertsonen enplegu-ekimen aktiboak baliatzeko duten aukerari buruz, emakumeentzako enplegu gehiago sortzeari buruz, sektore estrategikoetan gazteentzako enplegu-aukerak sustatzeari buruz edo sektore feminizatuenetan lan-baldintzak hobetzeari buruz. Etxebizitza eskuratzeari dagokionez, nabarmentzekoak dira honako hauek: 147/2023 Dekretua, etxebizitza bat okupatzeko eskubide subjektiboari buruzkoa; 210/2019 Dekretua, egoera berezian dauden seme-alabak dituzten familiei etxebizitza eskuratzen laguntzen diena; zuzkidura-bizitokiak hornitzea; belaunaldien arteko etxebizitza partekatuen esperientzia pilotuak, eta Gaztelagun programaren etxebizitza alokatzeko laguntzen Agindua onartzea.
- **Kontziliazioaren eta erantzukidetasunaren 2. ardatzean, betetze-mailarik altuena** duena – jardueren % 89,5 amaituta edo betetze ertain-altuarekin–, eta honako hauek nabarmentzen dira: 164/2019 Dekretua, familia eta lana bateragarri egiteko laguntzak ematen dituena; eszedentzian, laguntza baliatzeko denbora-mugak handitzen dituena; enpresa-eremuko

proiektu pilotuak eta kontziliazio-planak aktibatzen dituen; Emakundek enpresetan genero-berdintasunerako planak sortzen laguntzen duena; kontziliazioan zentratutako gizarte-klausulak bultzatzen dituen edo kontziliazioan parte hartzen duten enpresen aitortpenen aurrerapenak egiten dituen. Aitzitik, ez dago jarduketarik hitzarmen kolektiboetan adiskidetzeneurriak txertatzeari buruz edo kontziliazioa babesten duten enpresentzako zerga-pizgarrien azterketari buruz. Gurasotasun positiboaren eta atxikimendu seguruaren esparruan, hainbat ikerketa sustatu dira, Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzatik, Familia eta Haurren Zuzendaritzatik eta Osakidetzatik gurasotasun positiboko hainbat programa zabaldu dira; Gurasotasuna webgunea, Gizonduz programa, familia-bitartekaritzako zerbitzuak eta familia-terapiako programetarako sarbidea indartu dira. Azkenik, pandemiaren testuinguruan, Inor Atzean Utzi Gabe Funtsaren bidez kontziliaziorako aparteko laguntzak onartu izana nabarmentzen da.

- **Familiei laguntzeko 3. ardatzean eta familiei laguntza ekonomikoa emateko arloan, betetze-maila** oso altua da berriz ere; izan ere, jardueren % 83,3 amaitu dira edo betetze-maila ertain-altua dute. Nabarmentzekoak dira Diru-sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren barruan adingabeak ardurapean dituzten familien tratamendua hobetzea, 14/2022 Lege berria onartu ondoren; seme-alabak dituzten familientzako laguntzei buruzko 27/2023 Dekretua onartzea; ardurapeko seme-alabengatik prestazio eta kenkari fiskalen kudeaketa integratua aztertze Erakunde arteko Lan Taldea sortzea; familia-prestazioen kudeaketan elkarreragingarritasunean egindako aurrerapenak edo COVID-19aren pandemiaren testuinguruan aktibatutako Guztion Artean eta Azken Sarea programak. Haurren arretari dagokionez, azpimarratu behar da Haurreskolek garaturiko neurriak errenta baxuenak dituzten familien sarbidea errazteko eta seme-alabak zaintzeko pertsonak kontratatze laguntzak hobetzeko. Era berean, urrats batzuk egin dira premia bereziko egoera puntualetan haurren arretarako programa pilotuak garatzeko, guraso bakarreko familiei laguntzeko eta guraso bakarreko egoerak definitzeko, eta belaunaldien arteko harremanak sustatzen dituzten programak babesteko. Bestalde, ez dago aurrerapausorik landa-ingurune Haurreskolen bultzadan edo familia-errenta estandarizatuaren irizpideen hedapenean.
- **Haurren Ongizateko 4. ardatzean**, jardueren % 78,6 abian jarri edo amaitu dira. Zehazkiago, **detekzio goiztiarrari eta arreta goiztiarrari** buruzko helburuan, nabarmentzekoak dira Osabide Global Historia Kliniko Bakarrean haurdunaldiaren kartila, haur eta amen-protokoloak, Amagandiko Edoskitzearen Gida Klinikoa, Arreta Goiztiarreko Balorazio Taldeak ezartzea eta Euskal Herriko Unibertsitatean Arreta Goiztiarreko Masterra izatea; hala ere, ez da aurrerapausorik izan ama haurdunei laguntzeko programa pilotu soziosanitarioan, ez eta haurtzaroko arduragabekeria fisiko eta emozionaleko egoerak prebenitzeko ere. **Haurren osasuna sustatzeari dagokionez**, lan hauen berri eman da: nerabeekin jardura fisikoa orientatzeko zerbitzuak, elikadura osasungarriko kanpainak, jardura fisikoa sustatzeko laguntzak, gaixotasun arraroen abordaketa hobetzea, Euskadiko Ama Esne Emalearen Bankua bultzatzea, osasun-arloko profesionalak askatasunez aukeratzeko dekretuaren izapidetzea, Haurren Hortzak Zaintzeko Programaren sendotasuna, Kerik Gabeko Gazteak Programa bultzatzea, nerabezaroan drogen kontsumo arazotsuak prebenitzeko programak, eta arrisku digitalak prebenitzeko eta haiei aurre egiteko proiektu pilotuak. **Hezkuntzaren ekitatearen helburuari dagokionez**, honako hauek nabarmentzen dira: hezkuntza-errefortzu espezifiko proiektuak, hizkuntza-errefortzuko programak eta EUSLE, eskola-ordutegitik kanpo laguntzeko Bidelaguna ekimena, curriculum desberdinak eratzeko programak, eskolatzeko jardura osagarriak, Eraldatzen hezkuntza-arrakastarako programa, ikasle ijitoei zuzendutako hezkuntza-jardueretarako laguntzak, ikasle etorkinei zuzendutako II. hezkuntza-arretarako plana eta Aukerak Suspertzen programa, Inor Atzean Utzi Gabe Funtsaren barruan. Ez dago aurrerapausorik DBH gainditu ez duten ikasleei Lanbide Heziketan sartzeko sustapenean. **Haurren babesgabetasunari eta zaurgarritasunari dagokionez**, hauek nabarmentzen dira:

esku-hartze sozioedukatiboa eta psikosoziala, 179/2018 eta 188/2018 Dekretuak, familia-harrerari eta aldi baterako desplazamenduari buruzkoak, elkarguneak indartzea, familia laguntzaileen programak bultzatzea, arauz kanpoko sexu-joera duten adingabeentzako arreta hobetzea, Naizen programa barne; hala ere, Haurren Lege berriaren proiektuak aurreikusten baditu ere, aurrerapausoak are txikiagoak dira egoitza-harrerako baliabideen erregulazioan eta babesgabetasunaren arloko erakunde arteko koordinazioan. **Haurren eta nerabeen aurkako indarkeriari aurrea** hartzeko arloan, honako hauek indartu dira: 116111 Zeuk esan zerbitzua, EAEko haurren aurkako indarkeriari buruzko azterketa bat, Haur eta Nerabeen aurkako Indarkeriaren aurkako 2022-2025 Euskal Estrategia, eskola-jazarpenari buruzko Bizikasi programa, genero-indarkeriaren biktima adintxikikoak dituzten programak, haur-indarkeriaren aurkako sentsibilizazio-kanpainak eta Emakunderen Nahiko hezkidetzeta programa. Aitzitik, ez da aurrerapausorik izan hezkuntza-eremuan babesgabetasun-egoerak prebenitzeko protokoloaren ebaluazioan. Gazteen delinkuentzia prebenitzeko helburuari dagokionez, honako hauek nabarmentzen dira: EAEko Gazte Justiziaren V. Plana 2020-2024 onartzea, guraso-indarkeriaren ondoriozko zigorrak dituzten adingabeei arreta emateko zentro eta programa espezifikoak abian jartzea, prozedura judizialean dauden adingabeei laguntzeko zerbitzu integrala abian jartzea eta guraso eta seme-alaben arteko indarkeria buruzko lehen azterketa EAEn. **Haurren parte-hartzearen sustapena** haurren eskubideei buruzko urteko kanpainetan, haurren parte-hartzerako mekanismoen proiektu pilotuetan eta toki-aplikaziorako gidetan gauzatu da; baina ez da aurrerapenik ageri ikastetxeetan haurren eskubideei buruzko prestakuntzan, sentsibilizazioan eta autoebaluazioan. Azkenik, **gizarte-, hezkuntza- eta aisialdi-zerbitzuen komunitate-garapena sustatzearekin lotutako helburuaren esparruan**, honako hauek nabarmentzen dira batez ere: hirugarren sektoreak adingabeekin eta/edo familiekin esku hartzeko proiektu berritzaileen baterako finantzaketa bultzatzea; adingabeentzako garraio publikorako hobariak; hezkuntzatik sortze-garapena bultzatzea; euskara transmititzeko jarduerak; haur eta nerabeengan jarduera fisikoa egitea areagotzea; eta Euskadiko jarduera fisikoaren eta kirolaren 2/2023 Legeak eskola-adineko kirol-jardunaren esparruan haurren babes eta ongizateari buruz jasotzen dituen alderdiak. Planaren aurreikuspenez gain, *Barnahus* programa pilotua diseinatu dute delituen biktima diren adingabeei erantzun integrala emateko. Gainerako jardueretan ez da aurrerapausorik izan.

- **Lidergoari eta gobernantzari buruzko 5. ardatzak** amaitutako edo garapen ertain-altua duten jardueren % 73,3 du. Familientzako laguntzen informazio- eta sentsibilizazio-eremu zehatzean, aurrerapen batzuk egin dira familientzako gida eguneratzeko, kontziliazio-laguntzei buruzko hedapen-ekintzak egin dira, bai eta kontziliazioari eta erantzukidetasunari buruzko, haurren eskubideei buruzko eta familietan eta haurtzaroan inbertitzeko beharri buruzko sentsibilizazio-kanpainak ere. Lidergora eta koordinaziora bideratutako jarduketan artean, Haur eta Nerabeen Lege berriaren tramitazioan aurrera egin da eta Gazteriari buruzko 2/2022 Legea onartu da; neurri txikiagoan, HaurEKIN haur eta nerabeek parte hartzeko proiektua, haur eta nerabeek parte hartzeko mekanismoak sortzeko gidak egiten egindako aurrerapenak edo Familia eta Haurren Zuzendaritzaren indartzea nabarmentzen dira. Azkenik, ezagutzaren kudeaketari dagokionez, Familia eta Haur eta Nerabeentzako Behatokiak indartu dira, Euskadiko guraso elkarten egoerari buruzko hainbat ikerketa kontratatu dira eta prebentzio-faktoreak aztertu dira, Haur eta Nerabeen adierazleen sistema eguneratu da eta familia-politikei buruzko berrikuspen sistematikoak egin dira. Haurrei eta nerabeei zuzendutako esku-hartze programen ebaluazioa ere sustatu da, bai eta arlo horretako prestakuntza espezializatua ere. Azkenik, haurren, nerabeen eta familien egoerari buruzko tokian tokiko diagnostikoak egiteari buruzko azterketa egin da. Haurren iritzi-barometro bat gauzatzeko, ordea, falta da.

## ERAGIN ADIERAZLEEN BILAKAERA

- IV. Planak adierazle multzo bat jasotzen du bere jardueren eragina neurtzeko asmoz: hartutako konpromisoak betetzean lortzea espero den emaitzak aztertzen dira adierazle horien bilakaera alderatuz, familien eta haurren egoeran Plana onartzen den egunetik indarraldia amaitzen den arte.

	Abiapuntuko adierazlea	Erreferentzia-adierazlea	Gaur egungo adierazlea	Aldaketa
Mantentze-pobrezia (< 18)	% 11,9	<7,5%	% 10,4	↓ %1,5
Mantentze-pobrezia (< 18)	% 83,3	>% 80	%85,4	↑ %2,1
Emakumeen okupazio-tasa 25-44	% 74,9	>% 80	%80,0	↑ %5,1
Ugalkortasun-koiunturako adierazlea	1,37	>1,5	1,16	↓ 0,16
Urte beteko ikasleen eskolatzeta-tasa	% 44,8	>% 56	%54,6	↑ %9,8
Zainteten arrakala	% 30	<15%	% 23	↓ %7
Emantzipatzeko batez besteko adina	29,0 urte	<28 urte	29,3 urte	↑ 0,3
Gazteen emantzipazioaren % 25-29	%39,5	>% 50	% 35,7	↓ %3,8

- Oro har, inpaktu-helburuak **modu positiboan bete direla ikusten da, baina ez** modu orekatuan: enplegua, pobrezia, haur-hezkuntza eta kontziliazioa hobetu arren, emankortasun- eta emantzipazio-arloan ezarritako helburuak ez dira lortu.

## IV. PLANAREN BALORAZIOA

- IV. **Planaren** ezagutza-mailagatik galdetuta, erakundeek 10etik 5,8 baloratzen dute, eta, beraz, ertain gisa baloratu daiteke. Zehazkiago, erakundeen %25ek planaren ezagutza oso altua edo altua dutela diote; %12,3k soilik uste dute gutxi edo oso gutxi ezagutzen dutela; gehienek (%62,5), berriz, ezagutza ertaina dutela uste dute. IV. Planaren ezagutza-maila nabarmen txikiagoa da udalen artean (10/3).
- Planaren balorazio orokorra positiboa da** entitateen artean, 10etik 6,6ko batez besteko notarekin. IV. Planaren **dinamizazioari eta koordinazioari** buruz erakundeek duten pertzepzioa gaitutakoaren (5,7) gainetik dago; balorazioa zertxobait positiboagoa da ebaluazio-zikloaren kasuan (6,1/10). Kasu guztietan, **balorazioa** handiagoa da Familia Kontseiluko eta Eusko Jaurlaritzako entitateen artean, eta negatiboagoa izaten da udalen kasuan.
- Planaren **indarguneen** artean, hauek nabarmentzen dituzte erakundeek: izaera zeharkakoa eta integrala duela; Itunaren ondoren dagoen adostasuna eta Plana bera; lantze-prozesuaren osagai parte-hartzaile handia; familia gizarte-kohesioko elementu gisa aitortzea; hainbat alderdiren nagusitasuna, hala nola inbertsio soziala, prebentziozko ikuspegia, haurren garapen integrala, familia-aniztasuna, kontziliazioa eta erantzukidetasuna. Hobetu daitezkeen alderdien artean, hauek nabarmentzen dira: Plana hobeto ezagutzeko beharra, erakundeen arteko koordinaziorako zailtasunak, hedapenak plangintza-ahalegin handiaren aurrean duen ahultasuna, jarduketan arteko zehaztapen desberdina, beharrian bereziak dituzten kolektibo jakin batzuekiko arretaren gabeziak eta ebidentzian oinarritutako programak aplikatzeko eta esku-hartzeenebaluazioa sustatzeko beharra. Ebaluazio-prozesuari dagokionez, planteamendu metodologikoa positiboki baloratzen da, baina adierazleak hobeto sistematizatzea eskatzen da.



- Etorkizuneko planifikatzeari begira, **gazteen emantzipazioaren** eta familia berrien prestakuntzaren arloan, erakundeek etxebizitza eta kalitatezko enplegua lortzearen alde egiten dute, nagusiki familia ahulenentzat, gazteentzat edo desgaitasunen bat dutenentzat.
- Kontziliazioa ardatz hartuta, **erakundeek** iradokitzen dute bateratze-politikak, informazio-guneak eta gurasotasun-programak indartzea, enpresen inplikazioa sustatzea eta behar bereziak dituzten kolektiboari arreta ematea (guraso bakarreko familiak, familia ugariak edo desgaitasunen bat duten kideak).
- Familiei **laguntza emateari dagokionez**, berriz, Haur Bermearen Estrategia hedatzea, prestazio ekonomikoak handitzea eta orokortzea, familia-errenta estandarizatu hedatzea, haurrentzako arreta-zerbitzuak eskuratzea, seme-alabekiko prestazio eta zerga-politikak bateratzea edo neurri positiboak guraso bakarreko familia egituretara egokitzea aipatzen da.
- Haurren **ongizateari dagokionez**, hauek dira ardatzak: arrisku-egoeran dauden adingabeekiko ikuspegi prebentiboa indartzea, lehen eta bigarren hezkuntzako gizarte-zerbitzuen eta Osakidetzarekiko koordinazioa hobetzea, profesionalen prestakuntza eta gizarte-sentsibilizazioa hobetzea, dauden prestazioen zabalkundearen aurrera egitea, programa pilotu soziosanitarioen garapenari berritoki ekitea, eskolan familiaren inplikazioa bideratzea, haurren parte-hartzerako mekanismoetan aurrera egitea, indarkeriaren biktima diren emakumeen seme-alabei laguntzea, desgaitasuna duten haurren aniztasunari arreta ematea, haur eta gazteen osasun mentaleko zerbitzuak indartzea, eta babesik gabeko adingabeei arreta emateko sisteman erreformak egitea (babes-sistema humanizatzea, baliabide profesionalen eta ebaluazio sistema profesionala, etab.).
- Oro har, erakundeek plan berriaren orientazioari dagokionez egiten dituzten ekarpenak IV. Planaren **printzipioekin** bat datoz: erakundearteko izaera, abordatze integrala eta dimentsio anitzekoa; inbertsio soziala edo prebentziozko ikuspegia eta esku-hartze goiztiarra indartzea; era berean, helburuak eta jarduerak hobeto zehaztea eskatzen da, eta ebidentzian oinarritutako programak aplikatzeko eta esku-hartzeen ebaluazioa sustatzeko beharra.



**FAMILIEI LAGUNTZEKO ERAKUNDE  
ARTEKO IV. PLANA EUSKADIN  
2018-2022**